

Instrukcja oznakowania przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

I. Zasady ogólne

1. Instrukcja określa zasady oznakowania przedsięwzięć dofinansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Beneficjent jest zobowiązany do jej stosowania na podstawie i warunkach określonych w umowie o dofinansowanie zawartej z NFOŚiGW.
2. Obowiązek oznakowania przedsięwzięcia (tablice i inne zadania informacyjno-promocyjne) powstaje po zawarciu umowy o dofinansowanie. W przypadku oznakowywania przedsięwzięcia przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, beneficjent w informacji o dofinansowaniu, powinien użyć sformułowania, że jest w trakcie ubiegania się o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW.
3. Jeżeli Zarząd NFOŚiGW nie postanowi inaczej, instrukcji nie stosuje się do:
  - a. dopłat udzielanych do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
  - b. dokonywania częściowych spłat kapitału kredytów bankowych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych,
  - c. udostępniania środków bankom i wojewódzkim funduszom ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
4. Przepisów instrukcji dotyczących obowiązków związanych z wykorzystywaniem tablic informacyjnych oraz pamiątkowych nie stosuje się do przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej. Wyjątek stanowią zadania związane z rozwojem bazy służącej edukacji ekologicznej.

II. Tablice informacyjne

1. Tablice informacyjne są umieszczane przez beneficjenta, który na podstawie umowy o dofinansowanie otrzymał z NFOŚiGW środki finansowe na realizację przedsięwzięcia.
2. **Tablice informacyjne ustawiane są w widocznym miejscu realizacji przedsięwzięcia, niezwłocznie po rozpoczęciu robót lub innej formy jego realizacji¹ i utrzymywane przez beneficjenta w należytym stanie do czasu umieszczenia tablic/y pamiątkowych/ej.**
3. W przypadku budowy lub modernizacji obiektów infrastrukturalnych (np. oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów itp.) oraz obiektów związanych z realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych przez przedsiębiorców (ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. – o swobodzie działalności gospodarczej (t.j.: Dz. U. z 2013 r. poz. 672, z późn. zm.), tablice informacyjne umieszczane są w miejscu realizacji tych inwestycji. W odniesieniu do sieci kanalizacyjnej – przy głównych drogach, wzdłuż których biegnie, bądź które przecina sieć kanalizacyjna, jednak nie częściej niż co 3 km i nie rzadziej niż co 50 km.
4. W przypadku budowy kanalizacji w ramach jednego przedsięwzięcia, ale w odrębnych lokalizacjach, wymagana jest co najmniej jedna tablica informacyjna w miejscu największego rzeczowo elementu. Na tablicy, pod tytułem przedsięwzięcia, należy zamieścić informację, że oznakowana lokalizacja jest elementem całości.

---

¹ Za datę rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia w kontekście procesu naboru wniosków aplikacyjnych oraz zasad kwalifikowania wydatków rozumie się: datę zawarcia pierwszej umowy z wykonawcą lub datę złożenia pierwszego zamówienia, lub datę pierwszego wpisu do dziennika budowy (w zależności od tego, która data jest wcześniejsza).

5. W przypadku realizacji projektów rozproszonych, obejmujących co najmniej kilka lokalizacji (np. przedsięwzięcia termomodernizacyjne) wymagana jest co najmniej jedna tablica informacyjna, zamieszczona w jednej z tych lokalizacji. Na tablicy, pod tytułem przedsięwzięcia, należy zamieścić informację, że oznakowana lokalizacja jest elementem całości.
6. Wybór miejsca, w którym zostanie umieszczona tablica informacyjna/pamiątkowa oraz treść informacji, w przypadku przedsięwzięć rozproszonych, musi być uzgodniony z koordynatorem umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW.
7. Tablice informacyjne muszą spełniać następujące wymagania:
  - a. minimalna wielkość tablicy: 2,40 m x 2,80 m,
  - b. kolor tablicy: biały,
  - c. kolor czcionki: czarny,
  - d. rodzaj czcionki: Calibri.
8. **Tablice informacyjne muszą zawierać:**
  - a. **nazwę i logo podmiotu odpowiedzialnego za realizację² przedsięwzięcia,**
  - b. **tytuł przedsięwzięcia,**
  - c. **koszt całkowity brutto przedsięwzięcia w PLN oraz formę dofinansowania,**
  - d. **wysokość dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w PLN w zaokrągleniu do liczby całkowitej logo NFOŚiGW wraz z informacją o źródle finansowania, o treści: „Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”.**

Wzory logotypu opisane zostały w rozdz. IV niniejszej Instrukcji, są również publikowane na stronie internetowej www.nfosigw.gov.pl.

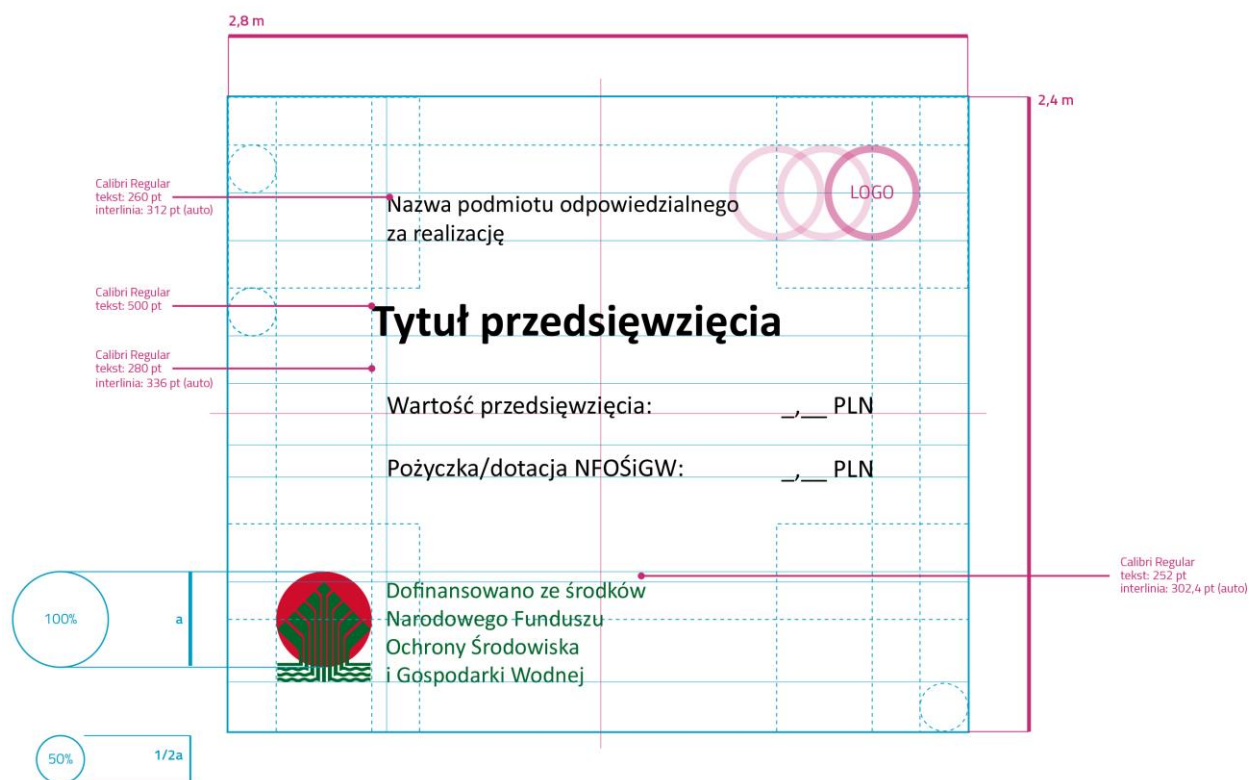
Wzór tablicy informacyjnej wraz z opisem technicznym znajduje się w cz. 3 B „KIW NFOŚiGW”³ (publikowanej na stronie www.nfosigw.gov.pl).

9. W uzasadnionych przypadkach, po konsultacji oraz uzyskaniu pisemnej lub mailowej zgody koordynatora umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW, dopuszcza się możliwość zmniejszenia lub zwiększenia wymiarów tablicy informacyjnej, z uwagi na przepisy prawa oraz rodzaj i charakter przedsięwzięcia, pod warunkiem zachowania wszystkich proporcji oryginalnego wzoru tablicy.
10. Wzór tablicy informacyjnej:

---

² W przypadku, gdy za realizację przedsięwzięcia odpowiada więcej niż jeden podmiot należy zamieścić nazwę wraz z logo każdego z nich - chyba, że podmiotów jest wiele i umieszczenie zakłóciłoby przekaz promocyjny - wówczas należy zamieścić logotyp podmiotu, z którym została zawarta umowa o dofinansowanie.

³ W cz. 3 B „KIW NFOŚiGW” Podręcznik stosowania oznaczeń z użyciem logotypu NFOŚiGW dla Beneficjentów znajdują się wzory i przykłady zastosowania oznaczeń z użyciem logotypu NFOŚiGW.

11. Istnieje także możliwość pozostawienia tablic informacyjnych jako tablic pamiątkowych, o ile zostały wykonane z wystarczająco trwałych materiałów. Wtedy ich lokalizacja nie zmienia się.

III. Tablice pamiątkowe

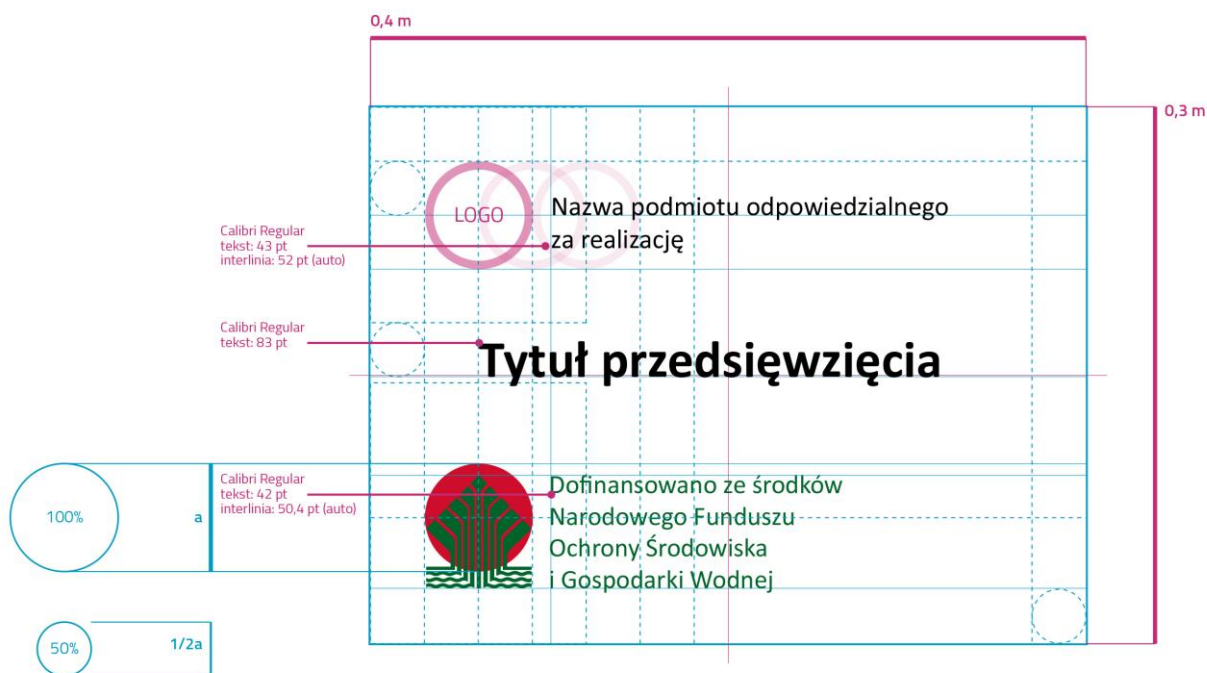
1. W celu pozostawienia trwałej informacji o dofinansowaniu przedsięwzięcia z dniem osiągnięcia efektu rzeczowego, określonego w umowie o dofinansowanie, tablice informacyjne należy zastąpić tablicami pamiątkowymi. Umieszcza się je w miejscach powszechnie dostępnych, takich jak:
  - a. elewacje frontowe,
  - b. przy wejściach do budynków,
  - c. w reprezentacyjnych wnętrzach budynków itp.
2. Tablice pamiątkowe powinny spełniać funkcję informacyjną o dofinansowaniu przedsięwzięcia przynajmniej w okresie jego trwałości. Nie ma obowiązku usunięcia tablicy po upływie okresu trwałości przedsięwzięcia.
3. Tablice pamiątkowe muszą spełniać następujące wymagania:
  - a. wykonane z trwałego materiału, odpornego na warunki meteorologiczne, np. metali szlachetnych (brąz, miedź itp.), szkła, tworzyw sztucznych itp.,
  - b. minimalna wielkość tablicy: 30 cm x 40 cm,
  - c. rodzaj czcionki: Calibri.
4. Tablice pamiątkowe muszą zawierać:
  - a. nazwę podmiotu odpowiedzialnego za realizację przedsięwzięcia wraz z logotypem,

- b. tytuł przedsięwzięcia,
- c. logotyp NFOŚiGW wraz z informacją o źródle finansowania, o treści: **„Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”**. W przypadku tablic, na których informacje są umieszczane za pomocą technik innych niż nadruk, dopuszczalne jest stosowanie jednokolorowego logotypu. Wzory logotypu NFOŚiGW opisane zostały w rozdz. IV niniejszej Instrukcji, są również publikowane na stronie internetowej www.nfosigw.gov.pl.

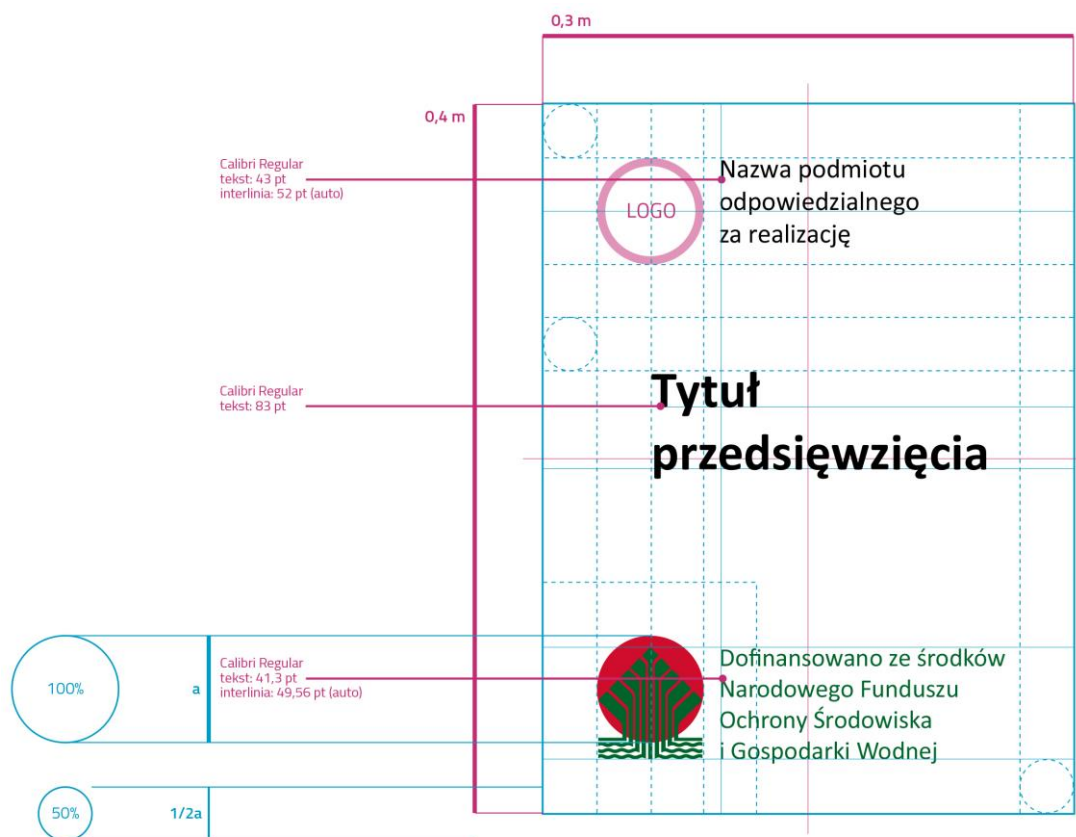
Wzory tablic pamiątkowych wraz z opisem technicznym znajdują się w cz. 3 B „KIW NFOŚiGW”.

- 5. W przypadku realizacji przedsięwzięć rozproszonych, obejmujących co najmniej kilka lokalizacji (np. przedsięwzięcia termomodernizacyjne) tablice pamiątkowe zamieszcza się przy każdej lokalizacji.
- 6. W uzasadnionych przypadkach, po konsultacji oraz uzyskaniu pisemnej zgody lub mailowej koordynatora umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW, dopuszcza się możliwość zmniejszenia lub zwiększenia wymiarów tablicy pamiątkowej, z uwagi na przepisy prawa oraz rodzaj i charakter przedsięwzięcia, pod warunkiem zachowania wszystkich proporcji oryginalnego wzoru tablicy.
- 7. Logotyp podmiotu odpowiedzialnego za realizację przedsięwzięcia nie może być większy niż logotyp NFOŚiGW.
- 8. Wzory tablic pamiątkowych:

W układzie poziomym

W układzie pionowym

9. W przypadku, gdy nie jest możliwe zastosowanie tablicy informacyjnej czy pamiątkowej, po konsultacji i uzyskaniu pisemnej zgody lub mailowej koordynatora umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW, dopuszczalne jest zastosowanie innych rozwiązań w zakresie oznakowania przedsięwzięć, zapewniających skuteczną promocję NFOŚiGW. Przykładem może być zastosowanie innych narzędzi promocyjnych, np. stron internetowych, mediów tradycyjnych i społecznościowych, które w efekcie przyczynią się do zwiększenia świadomości opinii publicznej na temat dofinansowań prowadzonych przez NFOŚiGW.

IV. Publikacje, materiały informacyjno-promocyjne i inne działania edukacyjne.

1. Wszelkie publikacje i materiały informacyjno-promocyjne (książki, raporty, opracowania, plakaty, nośniki elektroniczne, filmy, audycje radiowe i telewizyjne, broszury, ulotki, artykuły w prasie itp. oraz inne artykuły zakupione w ramach umowy o dofinansowanie, a nie stanowiące składników majątku czy elementów wyposażenia będącego środkami trwałymi, np. tekstylia itp.) jak również konferencje oraz inne działania edukacyjne, dofinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej należy oznakować co najmniej logotypem NFOŚiGW oraz, o ile jest to możliwe, umieścić informację o źródle finansowania w brzmieniu: „**Niniejszy materiał został dofinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za jego treść odpowiada wyłącznie ..... (podać nazwę Beneficjenta)**” lub

„Niniejszy materiał został sfinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za jego treść odpowiada wyłącznie ..... (podać nazwę Beneficjenta)”.

2. Miejsce umieszczenia logotypu NFOŚiGW z informacją:
  - a. publikacje – na okładce lub na stronie technicznej (druga strona strony tytułowej),
  - b. nośniki elektroniczne – co najmniej na opakowaniach,
  - c. filmy, audycje telewizyjne – plansza wstępna lub końcowa (nie jest konieczne, aby lektor czytał informację o dofinansowaniu),
  - d. audycje radiowe – informacja o dofinansowaniu czytana przez lektora na końcu programu,
  - e. inne produkty o charakterze reklamowo-promocyjnym – na wyrobach,
  - f. konferencje, szkolenia i inne działania edukacyjne np. eventy, imprezy masowe itp. – w miejscu przeprowadzenia (np. banner), na materiałach szkoleniowych i informacyjnych, na stronie internetowej projektu.

Przykłady takiego użycia logotypu NFOŚiGW zostały zamieszczone na str. 34-49, w cz. 3 B „KIW NFOŚiGW”.

3. Wymagania, jakie musi spełniać logotyp NFOŚiGW:
  - a. rodzaj czcionki: Calibri,
  - b. kolor: zielony (C:100, M:0, Y:83, K:47), kolor czerwony (C:4 M:100 Y:100 K:0),
  - c. standardowym tłem dla logotypu NFOŚiGW jest kolor biały, przy czym dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach stosowanie innego koloru tła niż biały; zasady użycia logotypu NFOŚiGW znajdują się w cz. 1 „KIW NFOŚiGW”,
  - d. dopuszcza się stosowanie logotypu NFOŚiGW z pełną nazwą lub akronimem - NFOŚiGW.
4. Wzory dopuszczalnych wersji logotypu NFOŚiGW wraz z opisem jego odwzorowania na różnego typu materiałach znajdują się w cz. 1 „KIW NFOŚiGW”:

5. W przypadku materiałów reklamowych i promocyjnych oraz artykułów sponsorowanych stosuje się logotyp z akronimem: „**NFOŚiGW**” (w kolorze zielonym, C:100, M:0, Y:83, K:47) lub pełną nazwą : „**Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**” (w kolorze zielonym C:100, M:0, Y:83, K:47).

6. W miarę możliwości logotyp NFOŚiGW powinien być przedstawiony w wersji pełnokolorowej. Podstawowymi kolorami są:

Czerwony: C:4 M:100 Y:100 K:0 PANTONE: 1795 C R:217 G:39 B:45

Zielony: C:100 M:0 Y:83 K:47 PANTONE: 349 C R:2 G:105 B:55

7. Dopuszczalne jest również stosowanie wariantu w odcieniach szarości w pozytywie. Zastosowane nasycenie: podstawa – 100 % czerni, koło – 70 % czerni.

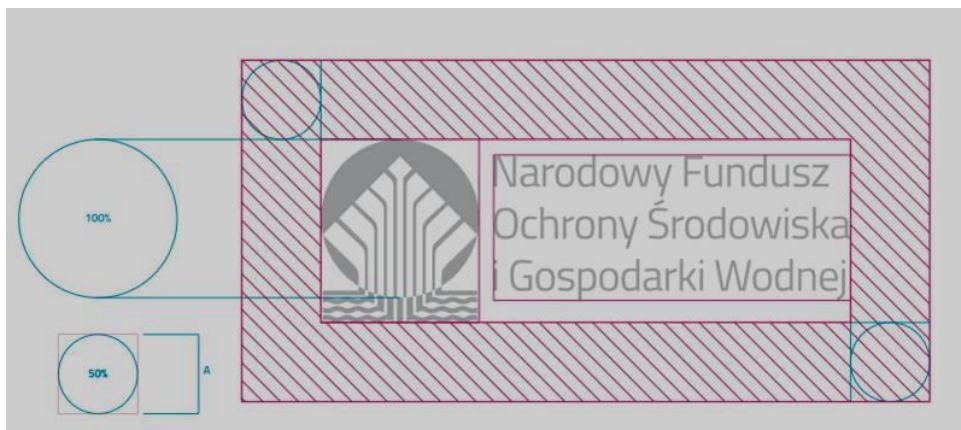
8. Dopuszczalne jest również stosowanie wariantu w odcieniach szarości w kontrze. Zastosowane nasycenie: podstawa – 100 % bieli, koło – 70 % czerni.

9. Dopuszczalne jest również stosowanie wariantu monochromatycznego w negatywie (na dowolnym kontrastującym kolorze). Koło znaku graficznego powinno być wypełnione kolorem białym o 100% nasyceniu, natomiast podstawa przedstawiona konturowo, tak jak poniżej:

10. W przypadku zastosowania tła niestandardowego, wielokolorowego lub w innej niestandardowej sytuacji zastosowania logotypu NFOŚiGW, przed jego wykorzystaniem należy skonsultować się z koordynatorem umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW w celu uzyskania pisemnej lub mailowej zgody na zastosowanie w/w wariantu.
11. Podpis pod znakiem graficznym stanowi integralną część logotypu i należy go bezwzględnie stosować (poza szczególnymi przypadkami wymagającymi wcześniejszej konsultacji projektu z koordynatorem umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW).
12. Obszar ochronny logotypu powinien wynosić po 50 % wielkości koła logotypu z każdej strony.

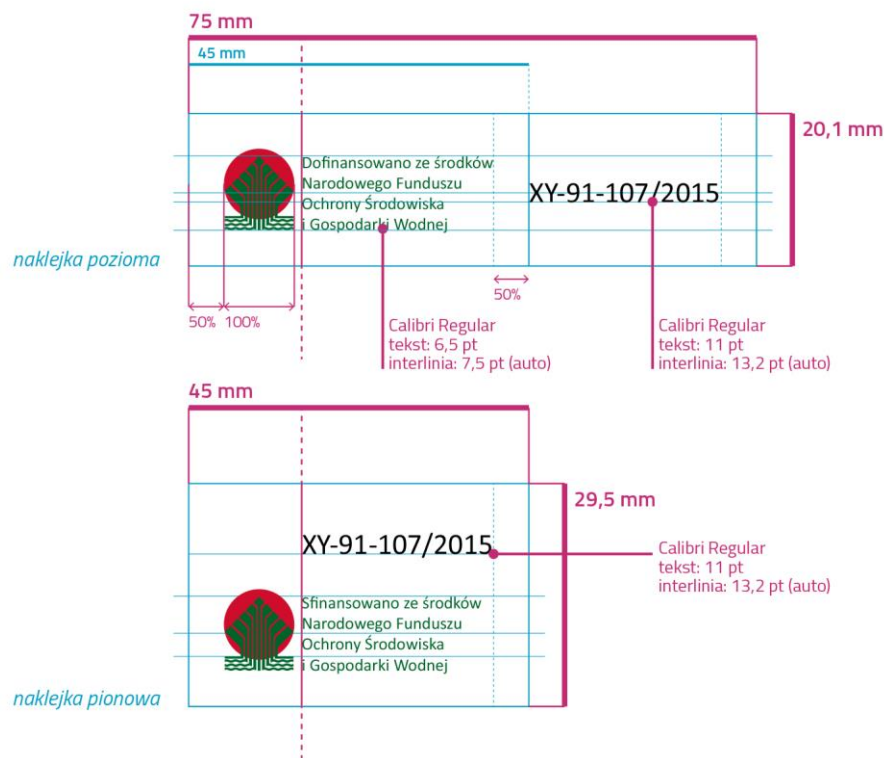
V. Ruchome składniki majątku i elementy wyposażenia

1. Wszelkie ruchome składniki majątku i elementy wyposażenia będące środkami trwałymi, zakupione w ramach umowy o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW powinny być oznakowane naklejką lub tabliczką (w zależności od rodzaju przedsięwzięcia) zawierającą logotyp NFOŚiGW wraz z informacją o źródle dofinansowania/finansowania, o treści **„Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”** lub w przypadku udzielenia 100% dotacji wartości przedsięwzięcia - **„Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”**.
2. Zalecany tłem dla logotypu NFOŚiGW na naklejce/tabliczce jest kolor biały. Odległość krawędzi naklejki/tabliczki od krawędzi znaku (logotypu wraz z informacją) powinna wynosić 50 % wysokości koła znaku.
3. Wymiary naklejki/tabliczki z logotypem NFOŚiGW i informacją o źródle finansowania powinny być wprost proporcjonalne do wielkości przedmiotu/urządzenia, z zastrzeżeniem pkt. 5.
4. Wzory naklejek/tabliczek do zastosowania na ruchomych składnikach majątku:

5. W przypadku konieczności oznakowywania środków trwałych naklejkami inwentarzowymi powinny spełniać one następujące wymagania:
  - a. minimalne wymiary: szer. 7,5 cm x wys. 2 cm,
  - b. rodzaj czcionki: Calibri,
  - c. kolor czcionki: czarny,
  - d. numer inwentarzowy powinien być wyśrodkowany w stosunku do informacji o źródle finansowania oraz wyśrodkowany w pionie w stosunku do logotypu NFOŚiGW,
  - e. cały napis wyrównany do wysokości logotypu, podzielony na 4 wersy, o treści „Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” lub w przypadku udzielenia 100% dotacji wartości przedsięwzięcia - „Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”,
  - f. kolorowy logotyp NFOŚiGW wyśrodkowany w pionie w stosunku do wysokości naklejki.
6. Wzory naklejek inwentarzowych z przykładowym oznakowaniem:

7. W uzasadnionych przypadkach, po konsultacji oraz uzyskaniu pisemnej lub mailowej zgody koordynatora umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW, dopuszczalne jest, z uwagi na przepisy prawa oraz rodzaj i charakter przedsięwzięcia, zastosowanie innych niż wskazane w rozdziale V, rozwiązań w zakresie oznakowania przedsięwzięć, zapewniających skuteczną promocję NFOŚiGW.

VI. Oznakowanie przedsięwzięć realizowanych na terenach podlegających szczególnej ochronie przyrodniczej lub konserwatorskiej

1. W przypadku przedsięwzięć, prowadzonych w miejscach trudno dostępnych dla odwiedzających lub polegających na wykonaniu szeregu niewielkich zadań, tablicę informującą o działaniach finansowanych ze środków NFOŚiGW należy umieścić w miejscu powszechnie dostępnym, np. w siedzibie beneficjenta. Tablica zawierająca logotyp oraz nazwę NFOŚiGW, powinna zostać uzupełniona po wykonaniu przedsięwzięcia o informacje dotyczące działań finansowanych ze środków NFOŚiGW. Wielkość tablicy oraz elementy i informacje, które będą na niej zamieszczone, beneficjent powinien uzgodnić z koordynatorem umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW.
2. W przypadku przedsięwzięć prowadzonych na obiektach podlegających ochronie konserwatorskiej oraz zlokalizowanych na obszarach podlegających ochronie przyrodniczej, tablicę informującą o działaniach finansowanych ze środków NFOŚiGW należy umieścić w miejscu powszechnie dostępnym, uzgodnionym z koordynatorem umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW. Wielkość tablicy oraz treść zamieszczonej na niej informacji powinny uwzględniać warunki realizacyjne i zostać uzgodnione z jednostkami, których zgoda jest wymagana przepisami prawnymi oraz zaakceptowane przez koordynatora umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW.
3. W przypadku, gdy nie jest możliwe zamieszczenie tablicy pamiątkowej w miejscu realizacji przedsięwzięcia, beneficjent zobowiązany jest do umieszczenia tablicy pamiątkowej w miejscu powszechnie dostępnym takim jak, np.: elewacje budowli, przy wejściach do budynków, w reprezentacyjnych wnętrzach budynków, w dostępnych miejscach w siedzibach beneficjentów itp.
4. Wybór miejsca, w którym zostanie umieszczona tablica pamiątkowa, musi być uzgodniony z koordynatorem umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW, a w razie konieczności również z jednostkami, których zgoda jest wymagana przepisami prawnymi.
5. W przypadku, gdy NFOŚiGW finansuje przedsięwzięcie w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, beneficjent jest zobowiązany do umieszczenia przynajmniej jednej tablicy pamiątkowej, uwzględniającej niezbędne informacje.
6. W uzasadnionych przypadkach, po konsultacji i uzyskaniu pisemnej lub mailowej zgody koordynatora umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW, z uwagi na przepisy prawa oraz rodzaj i charakter przedsięwzięcia, dopuszczalne jest zastosowanie innych niż wskazane powyżej rozwiązań w zakresie oznakowania przedsięwzięć, jeśli zapewnią one skuteczną promocję NFOŚiGW i jednocześnie pozwolą na zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów przyrodniczo cennych.
7. W wyjątkowych przypadkach braku możliwości umieszczenia tablicy informacyjnej lub pamiątkowej, beneficjent zobowiązany jest do umieszczenia informacji o finansowaniu przedsięwzięcia przynajmniej na stronie internetowej beneficjenta oraz przedsięwzięcia, (jeśli jest strona internetowa opisująca zadanie), zgodnie z rozdziałem VII.

VII. Informacje na stronach internetowych beneficjentów realizujących przedsięwzięcia sfinansowane/dofinansowane ze środków NFOŚiGW

NFOŚiGW zobowiązuje beneficjentów posiadających strony internetowe do zamieszczania informacji o przedsięwzięciach dofinansowanych/sfinansowanych ze środków NFOŚiGW, w okresie ich trwałości, według poniższych wskazań:

1. Na stronie głównej należy zamieścić logotyp NFOŚiGW zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozdziale IV niniejszej Instrukcji i korzystając ze wzorów, zawartych również w cz. 3 B „KIW NFOŚiGW”:

2. Po kliknięciu na logotyp NFOŚiGW powinna pojawić się czytelna informacja opisująca przedsięwzięcie/cia sfinansowane/dofinansowane ze środków NFOŚiGW (rodzaj i rozmiar czcionki standardowo używane przez beneficjenta w komunikacji internetowej).
3. W uzasadnionych przypadkach, po konsultacji oraz uzyskaniu pisemnej lub mailowej zgody koordynatora umowy o dofinansowanie w NFOŚiGW, z uwagi na przepisy prawa oraz rodzaj i charakter przedsięwzięcia, dopuszczalne jest zastosowanie innych niż wskazane powyżej rozwiązań w zakresie oznakowania przedsięwzięć, jeśli zapewnią one skuteczną promocję NFOŚiGW.

VIII. Oznakowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach Instrumentu Finansowego LIFE, priorytetów POIiŚ lub innych środków, współfinansowanych jednocześnie ze środków NFOŚiGW.

1. W przypadku przedsięwzięć dofinansowywanych zarówno ze środków NFOŚiGW oraz priorytetów POIiŚ lub innych środków zagranicznych obowiązują zasady oznakowania przedsięwzięć zgodnie z wymaganiami POIiŚ lub innych środków zagranicznych oraz postanowienia niniejszej Instrukcji dotyczące oznakowań przedsięwzięć uzyskujących dofinansowanie ze środków NFOŚiGW.
2. Oznakowanie tablicami informacyjnymi i pamiątkowymi przedsięwzięć realizowanych w ramach priorytetów POIiŚ wymaga zastosowania dwóch rodzajów tablic: tablicy informującej o współfinansowaniu przedsięwzięcia ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz odrębnej tablicy informującej o współfinansowaniu ze środków NFOŚiGW. W przypadku oznakowań środków trwałych tabliczkami informacyjnymi o współfinansowaniu również należy zastosować dwie tabliczki. W odniesieniu do pozostałych działań informacyjnych i promocyjnych, takich jak publikacje, strony internetowe itp., informacja o współfinansowaniu przedsięwzięcia przez NFOŚiGW może być umieszczana równocześnie z informacją o współfinansowaniu ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, z zastrzeżeniem użycia logo NFOŚiGW jednakowej wielkości jak znaki POIiŚ. Logo NFOŚiGW nie może być jednak zamieszczone w ciągu znaków POIiŚ, lecz przy informacji o współfinansowaniu.
3. W przypadku przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków NFOŚiGW oraz Instrumentu Finansowego LIFE obowiązują zasady oznakowania przedsięwzięć zgodne z wymogami

LIFE, jednocześnie logo NFOŚiGW i informacja o dofinansowaniu ze środków NFOŚiGW powinny być jednakowej wielkości jak znaki Instrumentu Finansowego LIFE.

4. W przypadku oznakowań materiałów informacyjno-promocyjnych, np. publikacji, materiałów promocyjnych, plakatów, gadżetów itp., dla ww. przedsięwzięć oznakowanie logiem NFOŚiGW nie jest obligatoryjne w sytuacji:
  - a. w której jest to technicznie utrudnione;
  - b. gdy procedura wyboru wykonawcy zamówienia publicznego obejmującego wykonanie przedmiotowych materiałów informacyjno-promocyjnych została wszczęta przed podpisaniem umowy o dofinansowanie z NFOŚiGW,
  - c. w której uniemożliwia to uznanie odpowiednich wydatków za kwalifikowane zgodnie z zasadami obowiązującymi dla tych instrumentów/programów.
5. Zarząd NFOŚiGW, zarówno przed podpisaniem umowy o dofinansowanie przedsięwzięcia, jak i na każdym etapie realizacji oraz po jego zakończeniu, może podjąć decyzję o odstąpieniu od stosowania niniejszej Instrukcji.

IX. Postanowienia końcowe

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej może umożliwić posługiwanie się logotypem NFOŚiGW w celach informacyjno-promocyjnych lub zobowiązać podmioty upoważnione do działań informacyjno-promocyjnych zgodnie z odrębnymi zasadami przyjętymi do stosowania przez NFOŚiGW.

Wszelkie pytania dotyczące użycia logotypu NFOŚiGW można kierować drogą mailową na adres: KIW@nfosigw.gov.pl.

Załącznik: cz. 1 „Księga Identyfikacji Wizualnej NFOŚiGW”.